

B R A N D W E E R R A A D

Nr. U 440

's-Gravenhage, 6 januari 1965
Spui 47

Betreft: de scholing van het
brandweerpersoneel

AAN de Minister van Binnenlandse Zaken
te
's-Gravenhage

In zijn brief van 23 april 1963, nr. U 342, heeft de Brandweerraad een voorlopig advies uitgebracht inzake de scholing van het brandweerpersoneel en een nader advies betreffende deze aangelegenheid in het vooruitzicht gesteld.

De raad moge U in herinnering brengen dat in het voorlopig advies o.m. het volgende naar voren is gebracht.

1. De brandweerraad acht het urgent dat op het gebied van de brandweeropleiding uitgebreide, doeltreffende maatregelen worden getroffen.
2. De raad stelt zich achter de in het rapport van de stichting brandweeropleiding voorgestelde organisatie van de opleiding en is van mening dat de opbouw van deze organisatie in verschillende fasen tot stand moet worden gebracht.
3. De raad gaat mede met de suggestie van de stichting dat het Rijk op een of andere wijze financiële steun verleent aan de opleidingen, en wel in het bijzonder aan de oprichting van een centrale brandweerschool; de raad is van oordeel dat het zonder deze steun niet mogelijk zal blijken de scholing van het brandweerpersoneel krachtig en doelgericht van de grond af aan te vatten.
4. De brandweerraad acht het wenselijk dat, als complement op het sub 3 gestelde, overwogen wordt om in de Brandweernet een bepaling op te nemen krachtens welke bij algemene maatregelen van bestuur regelen kunnen worden gesteld met betrekking tot de opleiding, het onderricht en de eisen van bekwaamheid ten aanzien van het brandweerpersoneel.

ad 1. In 1961 heeft de Brandweerraad in zijn advies over de organisatie van het brandweervoetstuk zijn bezorgdheid uitgesproken over de tekortkomingen van de brandweeropleiding. Opgemerkt werd dat de opleiding veelal beperkt was gebleven tot het lager personeel, dat de opleiding van bevelvoerenden (onderofficieren) feitelijk nog in de kinderschoenen stond, en dat aan de opleiding van het hoger personeel nog vrijwel geen aandacht werd geschonken.

De brandweerraad heeft waardering voor de wijze waarop, speciaal gedurende de laatste jaren, landelijke organisaties, provinciale brandweerbonden en, niet in de laatste plaats, de inspectie voor het brandweerwezen zich hebben ingespannen om het opleidingsvraagstuk het hoofd te bieden. Met voldoening kan worden vastgesteld dat met de beschikbare krachten en middelen veel is en wordt gedaan om de in 1961 gesignaleerde achterstand te verkleinen. In dit verband zij gewezen op de in 1962 begonnen Rijksopleiding tot beroepsbrandweerofficier, waarvan inmiddels aan acht deelnemers het getuigschrift kon worden uitgereikt; de aanpak van de opleidingen van lager personeel en instructeurs in Noord-Holland door de provinciale bond in nauwe samenwerking met de inspectie; de over het gehele land georganiseerde adem-beschermingscursussen waarvoor onlangs een examenreglement is vastgesteld; de in Breda begonnen kadercursussen voor bevelvoerenden; enz. Deze opsomming van activiteiten geeft slechts een onvolledig beeld van hetgeen op het gebied van de opleiding wordt ondernomen. Zij weerspiegelt echter duidelijk dat verantwoordelijke instanties overtuigd zijn van de noodzaak de scholing van het brandweerpersoneel met alle beschikbare middelen ter hand te nemen.

Onmiddellijk moet echter aan het vorenstaande worden toegevoegd dat, ondanks deze plaatselijke of gewestelijke aanpak van het opleidingsvraagstuk op den duur slechts een klein deel van de totale achterstand kan worden ingehaald en zulks in een over het geheel te laag tempo. Het gehele opleidingsapparaat beschikt, landelijk gezien, over te weinig voldoende gevormde instructeurs in de korpsen en te weinig leermiddelen en oefenaccomodaties om de bestaande achterstand over de gehele linie in te lopen, een sterk op de praktijk ingestelde opleiding te verzorgen en daaraan aansluitend de brandweertechnieken verder te ontwikkelen c.q. steeds weer aan te passen aan de moderne behoeften.

De raad moge nadrukkelijk de aandacht vestigen op de situatie met betrekking tot de bevelvoerenden bij de vrijwillige brandweer, voor welke categorie een gerichte landelijke opleiding ontbreekt, zij het dat de stichting brandweeropleiding, uitgaande van de provinciale brandweerbonden van Noord-Holland, Utrecht en Zuid-Holland, een 2-jarige cursus organiseert voor ca. 20 cursisten per jaar, welke capaciteit op een totaal van ruim 3000 bevelvoerenden bij de gemeentelijke vrijwillige brandweeren echter te enenmale als onvoldoende moet worden beschouwd.

Het behoeft geen betoog dat juist voor de bevelvoerende manschappen aan wie in feite de leiding van de repressieve brandbestrijding is toevertrouwd, het ontbreken van doelgerichte opleiding en oefening duidelijk aan het licht treedt. De bevelvoerenden moeten bovendien in staat zijn de paraatheid van het korps op te voeren door de kennis en geoefendheid van de brandwachten tenminste op peil te houden en zo mogelijk dat peil te verhogen. Een goede vorming van de bevelvoerder zal een gunstige weerslag hebben op de vorming van zijn ondergeschikten.

Er bestaat grote behoefte - de kaderopleiding in Breda bewijst zulks - aan voor deze taak berekende bevelvoerenden. Genoemde kadercursus zal zeer zeker numeriek de achterstand bij de praktijkopleiding gunstig beïnvloeden. Houdt men echter ook rekening met het normale personeelsverloop, dan zal landelijk gezien de huidige activiteit op dit gebied nimmer gelijke tred kunnen houden met de behoefte als gevolg van het afvloeien van bevelvoerenden en zal derhalve de werkelijke achterstand niet kunnen worden ingelopen indien geen uitbreiding en verbetering van de hier bedoelde opleidingsmogelijkheden plaats vindt.

De inspectie is overbelast met het organiseren en zelf geven van allerlei cursussen en het examineren, en komt nauwelijks toe aan de noodzakelijke modernisering van de leerstofprogramma's en examens voor de brandweerrangen tot en met brandmeester.

De behoefte aan brandpreventiedeskundigen neemt, als gevolg van de snelle ontwikkeling op dit gebied, nog steeds toe. Buiten de rijksopleiding voor beroepsbrandweerofficieren, kan de inspectie slechts in zeer beperkte mate preventiecursussen verzorgen, korte, oriënterende cursussen waarin uiteraard de materie niet uitputtend kan worden behandeld. Degenen die deze cursus hebben gevolgd kan daarom ook niet het predikaat "preventiedeskundigen" worden verleend.

De tactiek van de brandbestrijding vertoont bij het brandweerpersoneel vele lacunes omdat men te weinig ervaring heeft met de repressieve brandbestrijding en er gebrek bestaat aan oefenaccomodaties voor het houden van werkelijkheidsoefeningen.

Het is een verheugend teken dat de feilen welke kleven aan de brandweeroopleiding thans worden onderkend. Met de stichting brandweeroopleiding is de raad van mening dat een organisatie moet worden geschapen welke het opleidingsvraagstuk binnen ^{een}aanvaardbaar tijdsbestek tot oplossing moet kunnen brengen. Momenteel kan in feite niet van een "opleidingsapparaat" worden gesproken. Bijna alle opleidingen vinden nog incidenteel plaats en zijn dikwijls gebaseerd op eigen inzichten, óók al volgt men hierbij in het algemeen wel de adviezen van de inspectie ten deze.

Reeds in het voorlopig advies is gesteld dat de raad de door de stichting in haar rapport voorgestelde organisatie van de integrale brandweeroopleiding als de voor de hand liggende oplossing van het vraagstuk beschouwt.

- ad 2. Omtrent de opbouw van de opleidingsorganisatie in fasen heeft de raad desgevraagd een nader rapport ontvangen van de stichting brandweeroopleiding. Over dit rapport met de aanbiedingsbrief van 6 april 1964, waarvan afschriften zijn bijgevoegd, heeft de raad in een vergadering van gedachten gewisseld. Naar aanleiding van deze gedachtenwisseling moge de raad opmerken zich in beginsel te kunnen verenigen met het door de stichting ontworpen fasen-schema.

In grote lijnen geschetst zal de totstandkoming van de opleidingsorganisatie, zich van onderaf ontwikkelend, beginnen met de (versnelde) opleiding van het vrijwillig personeel in de brandwachtrangen. In aansluiting daaraan wordt de opleiding van bevelvoerenden ter hand genomen. (De raad wijst er hierbij op dat bij de opleiding van bevelvoerenden ruime aandacht moet worden geschonken aan de vorming van instructeurs die, als na verloop van tijd de opleiding van de brandwachts in handen van de korpsen komt te liggen, in staat moeten zijn de leerstof op verantwoorde wijze over te dragen en te onderhouden).

Waar mogelijk zullen tegelijkertijd speciale cursussen waaraan in den lande grote behoefte bestaat, zoals adembescherming en pompbediening, alsmede ontwikkelingscursussen voor de zittende officieren, worden georganiseerd.

Het leerprogramma van de centrale school is er op gericht dat, aansluitend aan de vorming van het lager personeel - m.a.w. na het inhalen van de bij deze categorie bestaande achterstand - de verdere opleidingen voor een groot deel in streekscholen en een centrale school zullen plaatsvinden. Voor zover zulks thans valt te overzien zal over vijf à zes jaar aan een centrale school behoefte bestaan. Teneinde dan gereed te zijn dient reeds nu met de voorbereidende maatregelen een aanvang te worden gemaakt. Voor een inzicht in de opleidingen welke in de centrale school zullen worden gegeven, zij verwezen naar blz. 9 van bijgevoegde nota. De raad voegt hieraan nog toe dat ongetwijfeld ook bij de bedrijfsbrandweren belangstelling voor deze opleidingen zal bestaan.

- ad 3. In de brief, welke de nota betreffende de fasering van het opleidingsprogramma begeleidt, worden de aan het project verbonden financiële consequenties nader toegelicht. De brandweerraad heeft hieraan weinig toe te voegen. Wordt het organisatieplan - eventueel gewijzigd op enige detail - punten die het beginsel niet mogen aantasten - aanvaard als basis voor het toekomstige opleidingsstelsel, dan brengt dit onherroepelijk met zich mede dat de gemeenschap voor dit onderwerp van overheidszorg grotere financiële lasten dan tot dusver zal moeten dragen. Uit hetgeen de stichting in haar eerste rapport aanvoert met betrekking tot de financiële draagkracht van de gemeenten, moet worden afgeleid dat ten deze vergaande medewerking van het Rijk niet kan worden ontbeerd. Het laat derhalve geen twijfel dat aanvaarding van het organisatieplan 's Rijks schatkist voor niet onbelangrijke uitgaven aan investering en voorfinanciering zal plaatsen. De raad meent evenwel te kunnen stellen dat een belangrijk deel van de gelden later uit de exploitatie zal terugvloeien. Voor het moment kan worden vastgesteld dat, zonder voorfinanciering door het Rijk tot de bedragen, genoemd in de brief van de stichting, de organisatie niet van de grond kan komen, met als onaanvaardbare consequentie dat ook in de toekomst onvoldoende zorg aan de brandweeropleiding zal worden besteed, een tekortkoming welke steeds duidelijker aan het licht zal treden, naarmate de technische industriële ontwikkeling voortschrijdt.

De raad acht het niet ondienstig indien een onderzoek zou worden ingesteld naar de mogelijkheid de brandweeropleiding op te nemen in het kader van het nijverheidsonderwijs. Een andere mogelijkheid is de opleiding door het ministerie van binnenlandse zaken te doen verzorgen op soortgelijke wijze als het ministerie van landbouw dit t.a.v. het landbouwonderwijs doet. Er is geen tak van technisch onderwijs die niet op enige wijze door het Rijk wordt gesubsidieerd. De gemeentelijke zelfstandigheid wordt hierdoor in geen deele aangetast.

ad 4. Zoals in het voorgaande onder 4 is opgemerkt, acht de brandweerraad het wenselijk dat een wijziging van de Brandweerwet overwogen wordt, krachtens welke regelen met betrekking tot de opleiding kunnen worden gesteld.

Om de gedachten te bepalen zou in artikel 3 van deze wet een lid ingevoegd kunnen worden dat de mogelijkheid moet kunnen bieden bij of krachtens algemene maatregel van bestuur regelen te stellen met betrekking tot de opleiding en het onderricht van het brandweerpersoneel, alsmede omtrent de eisen van bekwaamheid voor het vervullen van de onderscheidene categorieën van functies bij de gemeentelijke brandweren.

De Brandweerraad houdt rekening met het feit dat van gemeentewege bezwaren tegen bedoelde wetswijziging kunnen worden ingebracht. Hoewel van mening zijnde dat, indien het Rijk de opleiding (mede)financiert, de centrale overheid de middelen ten dienste moeten staan om de gemeenten te bewegen van het ongetwijfeld kostbare opleidingsapparaat gebruik te maken, kan de Raad er begrip voor hebben dat het centraal regelen van de bekwaamheidseisen als een inbreuk op de gemeentelijke zelfstandigheid met betrekking tot de benoeming van brandweerfunctionarissen kan worden aangevoeld. Gesteld kan worden dat de regelen - die immers mede ten doel hebben de streekscholen en de centrale brandweerschool op volle capaciteit te laten werken - zeker zullen uitmonden in eisen waaraan niet dan wel zeer moeilijk zal kunnen worden voldaan indien een kandidaat niet de centrale opleiding heeft gevolgd.

De praktijk heeft bewezen dat ook de vrijwilliger bereid is het mogelijke te doen om zijn vakbekwaamheid op te voeren. De vraag rijst evenwel of de animo daartoe bij een te streng doorgevoerde verplichting niet aanzienlijk zal verminderen. Bij het vaststellen van dwingende regelen ware hiermede eveneens ernstig rekening te houden.

Het is om bovenstaande van gemeentewege mogelijk te verwachten bezwaren dat de Raad U adviseert bij het overwegen van de voorgestelde wettelijke regeling van de aanstellings- en opleidingseisen de Vereniging van Nederlandse Gemeenten mede in het overleg daaromtrent te betrekken.

Samenvatting

Het geheel samenvattend moge de raad als zijn conclusie naar voren brengen dat de achterstand in de scholing van het brandweerpersoneel binnen een aanvaardbaar tijdsbestek moet worden ingehaald. Hiertoe biedt de organisatie van de opleiding zoals deze in het aan de raad om advies voorgelegde en later nadcr uitgewerkte rapport van de stichting brandweeropleiding wordt voorgesteld, een reële mogelijkheid. De Rijksoverheid, zowel als de gemeenten zullen, wil het brandweerwezen in de toekomst mede op het stuk van vakbekwaamheid met de voortschrijdende technische ontwikkeling gelijke tred kunnen blijven houden, grotere bedragen dan tot dusver aan de vaktechnische opleiding van het brandweerpersoneel ten koste mochten leggen. Tevens wordt het in verband hiermede wenselijk geacht dat op wettelijke basis zekere opleidingsregelen worden gesteld, waaromtrent de Vereniging van Nederlandse Gemeenten vooraf ware te horen.

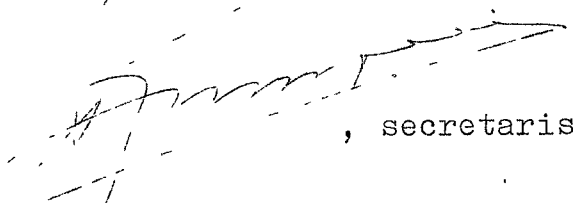
Advies

In aansluiting aan het onder 4 naar voren gebrachte advies betreffende de inschakeling van de V.N.G. moge de Raad U voorts adviseren om, in overeenstemming met het rapport van de stichting, als eerste stap tot verbetering van de brandweeropleidingen in Nederland de volgende maatregelen te nemen.

- a. het door het Rijk subsidiëren van de kosten, verbonden aan de aanstelling van twee op hoog niveau staande krachten, c.q. het aanstellen van deze krachten, die belast zullen worden met de voorbereiding van de oprichting van een centrale brandweerschool.
Kosten f. 50.000,- per jaar.
- b. het door het Rijk voorfinancieren van stroekopleidingen, teneinde deze op gang te brengen.
Kosten f. 135.000,- verdeeld over 2 jaren.

De Brandweerraad,

 , voorzitter

 , secretaris